

LIBRO CATALAN

PANORAMA DE ACTIVIDADES LITERARIAS,
EDITORIALES Y LIBRERAS

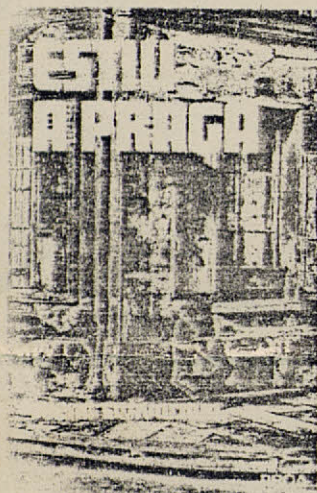
«ESTIU A PRAGA»,
DE ZDENA SALIVAROVA

Zdena Salivarova, nativa de Praga, ha formado parte de conjuntos corales y de danzas que con objeto de dar a conocer el folklore checoslovaco en el mundo. Violinista además, no pudo ingresar en la Escuela de Música para perfeccionarse porque, dado que su padre, ante la invasión soviética, se marchó a Estados Unidos, al ser considerado desafecto al régimen las autoridades de Moscú castigaron a la hija negándole el derecho a estudiar música. Esposa del también escritor checo Josef Skvorecky, ambos han creado una editorial en lengua checoslovaca en el Canadá. Edicions Proa ha publicado ahora la novela de Zdena Salivarova «Estiu a Praga», que ha traducido al catalán Jordi Arbonés, el cual, además, en un prólogo muy documentado, da cuenta de los avatares por los que ha pasado la lengua checa, cuyos escritos más antiguos son del año 683; el país invadido y ocupado en distintas épocas y la lengua, siempre perseguida la lengua por los ocupantes, pero también siempre resurgiendo con mayor ímpetu que nunca.

La última invasión, de los tanques soviéticos de la Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas, régimen architotalitario para el cual el sentido de la palabra socialismo es, como se sabe, desconocido, sirvió para que la lengua checa tomara nuevo empuje en la clandestinidad, que muchos de sus escritores emigraron, y que se fundaron, además de la referida editorial de Toronto, dos más en la República Federal de Alemania y una cuarta en Zurich. Publicada en la Biblioteca «A tot vent», de Proa, de la que es director Joan Oliver, esta novela tiene un contenido autobiográfico que permite conocer la tragedia que ha vivido y vive aún la capital checoslovaca y todo el país.

115

Llibres

La literatura txeca és pràcticament desconeguda entre nosaltres. Ni tant sols quan parlem de Franz Kafka, ens referim a literatura txeca perquè Kafka, al marge de la seva comunitat, escrigué en alemany, la llengua de la burgesia ciutadana. La literatura txeca té, curiosament, un estrany paral·lel amb la catalana. Amb uns inicis medievals rics — cròniques, poesia popular, etc. — entra en una etapa de gran decadència quan els catòlics alemanys, els Habsburgs, entren al país i, des de la cort i el poder, intenten i consegüeixen germanitzar el país. No serà fins a començaments del XIX que començarà una recerca de les pròpies arrels i, amb el desvetllament de la consciència nacional, s'iniciarà una literatura pròpiament txeca. De tota manera, el gran mo-

ment històric dels txecs arribà l'any 1918 amb la creació de la República Txecoslovaca. Literàriament això motivà l'aparició d'escriptors de totes les tendències i actituds. Des dels socialistes i revolucionaris com Ivan Olbracht (1882-1952), als anarquistes com Jaroslav Hasek (1883-1923) o els pragmàtics i humanistes com el novel·lista i dramaturg Karel Capek (1890-1938). Però la història de la lliure Txecoslovàquia es trasbalsa amb l'ocupació alemanya. El nazisme de Hitler perseguirà al pensador i l'intel·lectual i començarà pels txecs la persecució i mort, el silenci voluntari o l'exili. Amb el cop de Praga de 1948, la situació prendrà un caire diferent. Però el nou sistema polític comportarà l'oposició als escriptors i intel·lectuals d'ideologia contrària. El silenci o l'exili serà també l'únic camí possible per aquells que s'oposen a un règim sotmès al stalinisme.

Des d'aleshores es va iniciar una sèrie de publicacions txeqües a l'exili sovint amb una política d'oposició al règim socialista. Quatre editorials s'han creat. Dos a l'Alemanya Federal, una a Suïssa — Zurich — i una altra al Canadà — Toronto —. L'editorial canadenc està regida per un matrimoni d'escriptors. Josef Skvorecky (1924) i Zdena Salivarova (1933) que fa pocs anys publicà Honzlova, traduïda posteriorment a l'anglès amb el títol Summer in Praga i que ha servit per a la versió i traducció catalana feta per Jordi Arbonés.

Estiu a Praga és una novel·la plena d'un fort sentit autobiogràfic on l'autora explica, d'una manera planera, l'evolució d'una noia de classe mitjana que progressivament anirà sentint una oposició al sistema establert fins arribar a denunciar la burocràcia de l'Estat. En el fons hi ha un clar sentit moral empeltat amb unes posicions molt properes al catolicisme ortodox. Zdena Salivarova, servint-se de la seva pròpia biografia, situa al personatge dins el món professional de la dansa folklòrica i societat coral a què ella va pertànyer per fer conèixer el folklore txecoslovac arreu del món.

Canigó - 1/5/76

31/CANIGÓ